

**Програмні вимоги до вступних іспитів на третій
освітньо-творчий рівень за спеціальністю В5 Музичне мистецтво**

ОСВІТНЬО-ТВОРЧА ПРОГРАМА

«ДОКТОР МИСТЕЦТВА»

II ЕТАП – ТВОРЧА АСПРАНТУРА

Вступний іспит зі спеціальності проводиться виключно в очному форматі із записом на дві камери, з подальшим оприлюдненням на сайті Університету впродовж трьох днів після оприлюднення оцінок вступників та зберігається на цих ресурсах у відкритому доступі протягом одного року у вигляді активних інтернет-посилань.

I. ВСТУПНИЙ ІСПИТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Екзаменаційна комісія враховує комплекс професійних даних вступника в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти із спеціальності 025 Музичне мистецтво:

- належне володіння виконавською майстерністю;
- уміння використовувати різноманітні засоби виконавської виразності, що відповідають композиторському стилю, художньому змісту твору, особливостям інтонування;
- уміння створювати органічну музичну форму;
- мистецьку індивідуальність, артистичність.

Іспитові вимови

«Фортепіано, орган»

Виконання сольної програми тривалістю 35–45 хвилин, яка складається з різноманітних за жанрами, стилями, формами та видами техніки музичних творів.

«Хорове диригування»

Диригування різностильової та різножанрової програми тривалістю 35–45 хвилин, яка містить:

- частину (частини) оркестрово-хорового твору (меси, кантати, ораторії);
- сцену з опери;
- композицію великої форми чи цикл хорів а cappella.

«Оперно-симфонічне диригування»

Диригування програмою тривалістю 35–45 хвилин, до якої входять такі жанри:

- частина симфонії / увертюра до опери;
- твір для соло з оркестром;
- п'єса.

«Академічний спів»

Виконання сольної програми тривалістю 30–35 хвилин, яка складається з різноманітних за жанрами, стилями, формами та видами техніки музичних творів.

«Концертмейстерська майстерність»

Виконання концертмейстерської програми тривалістю 35–45 хвилин, яка складається з різноманітних за жанрами, стилями, формами та видами фортепіанного супроводу і ансамблевої техніки музичних творів.

«Камерний ансамбль»

Виконання ансамблевої програми тривалістю 30–40 хвилин, яка складається з різноманітних за стилями та ансамблевими техніками музичних творів камерно-інструментального жанру.

«Композиція»

2 твори – одночастинна/циклічна композиція для симфонічного оркестру/для симфонічного оркестру із солістом/солістами/хором тривалістю від 12 хвилин;

3–4 камерні твори.

Обов'язковою є наявність професійно оформленої партитури. Відеоматеріали не обов'язкові. За наявністю відеоматеріалів монтажна склейка дозволяється. Твори мають супроводжуватись анотаціями із зазначенням концепції, жанру, форми, тематизму і засобів його розвитку, техніки письма.

«Оркестрові духові та ударні інструменти»,

Виконання сольної програми тривалістю 30–45 хвилин, що складається з творів різноманітних за жанрами, стилями, формами. Програма має включати в себе обов'язкове виконання твору великої форми (I, або II та III частини концерту).

«Оркестрові струнні інструменти»

Виконання сольної програми тривалістю 35–45 хвилин, яка складається з різноманітних за жанрами, стилями, формами та видами техніки музичних

творів, серед яких поліфонічний твір, віртуозний твір, твір великої форми (соната, концерт або його частини)

«Народні інструменти України»

Виконання сольної програми тривалістю 35–45 хв, що містить музичні твори різноманітних жанрово-стильових форм, серед яких обов'язково має бути твір великої. Для вступників на гітару та баян/акордеон також обов'язкове виконання поліфонічного твору.

«Музичне мистецтво естради та джазу» (інструменталісти)

Виконання програми тривалістю 35–45 хвилин. 10-12 різнохарактерних творів на вибір з наведеного переліку: 1) нотні віртуозні транскрипції виступів джазових музикантів або віртуозні композиторські п'єси, орієнтовані на всі конвенційні та сучасні джазові стильові напрями; 2) кантиленні джазові п'єси (власні імпровізаційні або композиторські); 3) власні оригінальні інтерпретації (креативні обробки) джазових (або неджазових) тем з імпровізаційними варіаціями на ці теми; 4) власні композиції джазового плану (якщо є схильність до даного виду творчості); 5) одна або дві частини твору великої форми композиторів європейської традиції.

Для піаністів виконання програми здійснюється у формі сольного виступу. Для інших інструменталістів виконання програми здійснюється у супроводі концертмейстера або джазового інструментального ансамблю (допускається використання інструментальної фонограми «–1»). Вступники на ударні інструменти виконують програму у більшому обсязі на мембранофонових інструментах шумового типу (барабани, перкусія) і частково – на інструментах з темперованим строем звучання (вібрафон, марімба). З огляду на специфіку фахової профілізації особливого значення

набуває наявності у програмі власних джазових імпровізаційних творів, переконливе втілення яких є важливим критерієм професійної майстерності.

«Музичне мистецтво естради та джазу» (співаки)

Виконання сольної програми тривалістю не менше 35 хвилин у супроводі ансамблю естрадних інструментів або концертмейстера (можливо використання фонограми «-1»). Програма повинна складатися з творів різних виконавських естрадно-джазових стилів (наприклад, *Ballade*, *Modern Jazz*, *Soul*, *Funk*, *Be-Bop*, *Swing*, *Blues* тощо.), які вимагають високої виконавської майстерності і вокально-технічної досконалості в співі. Програма повинна включати найкращі зразки українського і світового музичного вокально-естрадного мистецтва та підкреслювати індивідуально-виконавський стиль співака. З огляду на специфіку фахової профілізації особливого значення набуває наявність у програмі власних імпровізацій в джазових творах, переконливе втілення яких є важливим критерієм професійної майстерності.

II. СПІВБЕСІДА З ФАХОВИХ ПИТАНЬ ТА НАУКОВОГО РЕФЕРАТУ проходить у формі усних відповідей з метою виявлення музичного, загальнокультурного рівнів вступників та презентації плану-проспекту майбутнього творчого мистецького проєкту. Письмовий План-проспект з підписом вступника подається в електронному та роздрукованому вигляді у вказані терміни до Приймальної комісії Університету разом із іншими документами вступника.

План-проспект має містити чіткий план, що відображає всі етапи роботи над творчим мистецьким проєктом, їх змістовне наповнення та строки виконання. Ідея творчого мистецького проєкту має відповідати

наступним критеріям:

- оригінальність;
- актуальність;
- можливість практичного впровадження.

Структура плану-проспекту:

Титульна сторінка, оформлена за зразком (додаток 6.11.1).

План-проспект (до 3-х сторінок тексту), що містить в собі опис творчої, наукової та педагогічної складових майбутнього творчого мистецького проєкту (згідно Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 № 865):

- аргументація основної ідеї майбутнього творчого мистецького проєкту;
- мета та завдання майбутнього творчого мистецького проєкту;
- опис складових майбутнього творчого мистецького проєкту (щонайменше 3-х концертних програм, орієнтовної тематика виступів на конференцій, спецкурсу, статей та наукового обґрунтування);
- ресурси майбутнього творчого мистецького проєкту (містять інформацію про необхідність інструментарію, технічного обладнання, оркестрових/хорових колективів тощо);
- вплив, який реалізація проєкту справить на розвиток музичного мистецтва (цільові групи тощо).

Вимоги до оформлення: загальний обсяг тексту – до 5000 тис. знаків із пробілами; параметри комп'ютерного набору тексту: шрифт – Times New Roman, розмір – 14, інтервал – полуторний (1,5), поля стандартні (верхнє, нижнє і праве поле – 1,5 см, ліве поле – 2,5 см). Нумерація сторінок – у верхньому правому куті (титульний аркуш не нумерується).

III. ІСПИТ З ФІЛОСОФІЇ проходить у формі усних відповідей, що передбачає демонстрацію обізнаності вступника з базовими філософськими концептами у їх історичному розвитку, вміння оперувати понятійним апаратом філософського дискурсу, а також розуміти базові засади специфіки методології теоретичної філософії в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Перелік питань:

1. Місце філософії в системі гуманітарного знання.
2. Специфіка та різноманіття філософського знання.
3. Функції філософії.
4. Філософія як світогляд.
5. Структура світогляду та його основні історичні типи.
6. Передумови виникнення та інституціоналізації філософії.
7. Специфіка філософського знання Стародавнього Сходу (Китай, Індія).
8. Особливості виникнення та розвитку філософії у Стародавній Греції.
9. Основні етапи розвитку філософії у Стародавній Греції.
10. Натурфілософія досократиків.
11. Сократ і його місце в історії філософії.
12. Об'єктивний ідеалізм Платона.
13. Енциклопедична філософська система Аристотеля.
14. Елліністична філософія (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм, неоплатонізм).
15. Соціально-історичні та духовні умови розвитку філософії Середньовіччя.
16. Патристика як історична форма філософствування.
17. Філософські погляди Августина Аврелія.
18. Схоластика: суперечка номіналізму та реалізму.

19. Ф. Аквінський – систематизатор схоластики.
20. Антропоцентризм і гуманізм як домінанти філософського мислення доби Відродження.
21. Натурфілософія епохи Відродження.
22. Соціальна філософія епохи Відродження.
23. Особливості розвитку філософії Нового часу.
24. Емпіризм і раціоналізм як дві методологічні настанови філософії Нового часу.
25. Емпіризм Ф. Бекона.
26. Раціоналізм як ключовий принцип філософського мислення Нового часу (Р. Декарт, Г. Ляйбніц).
27. Основні принципи, ідеї та концепції філософії Просвітництва.
28. Німецька класична філософія: загальна характеристика.
29. Гносеологічна концепція І. Канта.
30. Категоричний імператив І. Канта.
31. Система об'єктивного ідеалізму Г. Гегеля.
32. Діалектика Г. Гегеля.
33. Філософія марксизму та основні етапи його розвитку.
34. Неомарксизм (Франкфуртська школа).
35. Особливості української філософської думки.
36. Найвизначніші представники вітчизняної філософії (Г. Сковорода, П. Юркевич, Д. Чижевський, В. Вернадський).
37. Філософія життя (А. Бергсон, Ф. Ніцше).
38. Соціокультурні та наукові умови розвитку філософії XIX – XX ст.
39. Основні напрямки розвитку сучасної філософії (загальна характеристика).
40. Позитивістська традиція у філософії.

41. Проблема наукової раціональності у сучасній філософії (неопозитивізм, постпозитивізм).
42. Аналітична філософія: основні ідеї, імена.
43. Екзистенціалізм: зміст та напрямки.
44. Герменевтика: основні ідеї, імена.
45. Феноменологія: основні ідеї, імена.
46. Структуралізм: основні ідеї, імена.
47. Ситуація постмодерну у філософії.
48. Буття як вихідна філософська категорія.
49. Діалектика як теоретична система та її різновиди. Діалектика і метафізика. Закони, принципи та категорії діалектики.
50. Свідомість як філософська проблема. Структура свідомості. Проблема ідеального.
51. Пізнання як предмет філософського аналізу.
52. Специфіка наукового пізнання. Критерії науковості. Основні форми наукового пізнання (факт, гіпотеза, закон, теорія, концепція)
53. Істина та її критерії. Основні концепції істини (кореспондентська, прагматична і конвенціональна).
54. Специфіка та актуальність філософського розгляду проблеми людини. Філософська антропологія. Філософське розмежування понять індивіду, індивідуальності, особистості.
55. Аксиологія. Поняття цінності.
56. Специфіка філософського розгляду культури. Філософське осмислення закономірностей розвитку культури.
57. Суспільство як предмет філософського аналізу. Поняття соціальної структури суспільства. Суспільний прогрес: сутність і критерії.
58. Філософський аналіз глобальних проблем сучасності.

59. Концепція постіндустріального суспільства.

60. Основні світоглядні проблеми біоетики.

Для вступників, які є іноземцями та особами без громадянства, передбачено іспит з української мови.

IV. ІСПИТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти.

Вступник має виявляти знання, вміння та навички:

1. Комунікативно-мовленнєва компетенція:

Уміти спілкуватись в усній та письмовій формах на професійні теми, демонструвати розвинену тактику мовленнєвої поведінки в навчально-науковій галузі.

Види мовленнєвої діяльності:

Вступник до аспірантури при **ЧИТАННІ** повинен уміти читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно-орієнтованого характеру; володіти всіма видами читання (навчальним, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим); виконувати різні види робіт з оригінальною літературою за фахом відповідно до поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з опрацьованого оригінального джерела.

Вступник до аспірантури під час **ГОВОРІННЯ** повинен уміти продукувати та репродукувати монологічний текст, що становить собою роздум з елементами опису та розповіді на запропоновану тему, а також брати участь у діалозі-обговоренні.

Вступник до аспірантури на **ПИСЬМІ** повинен уміти продукувати письмовий текст проблемного характеру, актуальний для професійної сфери

вступника до аспірантури, а також репродукувати текст за спеціальністю, виокремлювати основну інформацію, аргументувати свою точку зору.

2. Мовна компетенція:

Вступник повинен правильно розуміти та вживати загальнонаукові та професійні мовні засоби в межах орієнтованої комунікації.

Рекомендований зміст іспиту:

1. Лексико-граматичне завдання.
2. Читання.
3. Діалог-обговорення за запропонованою темою.

Рекомендовані теми для діалогу-обговорення:

1. Підготовка та реалізація творчого мистецького проєкту.
2. Дослідницька складова творчого мистецького проєкту.
3. Участь у наукових конференціях, конгресах, форумах, симпозіумах, семінарах.
4. Публікації у виданнях мистецького або культурологічного спрямування України або інших держав.
5. Проведення майстер-класів, лекцій-концертів.
6. Участь у концертах, конкурсах, фестивалях, мистецьких програмах тощо.
7. Відомі діячі мистецтв світового рівня та України.
8. Застосування інноваційних методів та технік у творчій мистецькій діяльності.
9. Мистецькі проєкти за участю викладачів та здобувачів Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського.
10. Ваш концертний репертуар.

Додаток 6.11.1

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА СТРАТЕГІНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
імені І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

Спеціальність В5 Музичне мистецтво
Освітньо-творча програма «Доктор мистецтва»

**ПЛАН-ПРОСПЕКТ
ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ
на тему:**

Прізвище, ім'я та ім'я по батькові вступника

ХАРКІВ – 2025